

Устинова І.П., к.ю.н., доцент,
Сердюк П.М., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ ВІД АКТИВ НЕЗАКОННОГО ВТРУЧАННЯ – ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

21 березня 2017 року Законом України № 1965-VIII затверджено Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації. Відповідно, програма визначає пріоритетні напрямки визначеного напрямку діяльності. На рівні із організаційними врегульовані технічні питання організації та здійснення захисту цивільної авіації від актів незаконного втручання. Отже, суб'єкти авіаційної діяльності використовують такі технічні засоби забезпечення безпеки: 1) обладнання для захисту від проникнення до контрольованої зони та зон обмеженого доступу: захисні огорожі; контрольно-пропускні пункти; автоматизовані системи контролю доступу; кодові замки, відеодомофони тощо; інше обладнання; 2) обладнання для виявлення, запобігання підготовці та фіксації скоєння актів незаконного втручання: сигналізацію, що спрацьовує у разі несанкціонованого проникнення через захисні огорожі; охоронну сигналізацію доступу в приміщення; замкнуту телевізійну систему відеоспостереження; інше обладнання; 3) обладнання для здійснення контролю на безпеку: рентгенотелевізійні інтроскопи; стаціонарні металошукачі; портативні (ручні) металодетектори; детектори вибухових речовин, у тому числі детектори вибухових та небезпечних рідин; багаторівневі автоматизовані системи виявлення вибухових речовин та пристроїв; сканери для здійснення контролю осіб; симуляційні камери; інші технічні засоби контролю на безпеку, в тому числі новітні; 4) обладнання для знешкодження небезпечних предметів та речовин: захисні укриття з насипом для знешкодження вибухонебезпечних предметів і речовин; нейтралізатори вибуху; інше обладнання; 5) допоміжне обладнання та засоби: засоби зв'язку (стаціонарні телефонні апарати з визначенням номера абонента, переносні та стаціонарні радіостанції, засоби мобільного зв'язку тощо); автомобільний транспорт високої прохідності, обладнаний стаціонарними радіостанціями; ін.

Уповноважений орган з питань цивільної авіації з метою запобігання використанню недоброякісної продукції для забезпечення цивільної авіації від актів незаконного втручання: розробляє державні та галузеві стандарти і технічні умови на спеціальні технічні засоби контролю на безпеку, вносить зміни до нормативно-правових актів відповідно до законодавства; проводить сертифікацію відповідних технічних засобів забезпечення безпеки, проводить випробування інших технічних засобів забезпечення авіаційної безпеки цивільної авіації від актів незаконного втручання.

Суб'єкти авіаційної діяльності мають право придбавати та експлуатувати технічні засоби та обладнання забезпечення безпеки лише тих виробників, що мають сертифікати відповідності на таке обладнання, видані уповноваженим органом з питань цивільної авіації.

Перелік зазначених виробників і моделей обладнання доводиться до відома заінтересованих суб'єктів авіаційної діяльності уповноваженим органом з питань цивільної авіації. Ввезення для застосування з-за кордону обладнання для забезпечення безпеки цивільної авіації, що не виробляється в Україні, можливе лише за наявності сертифіката відповідності.

Рентгенівське обладнання для контролю на безпеку застосовується відповідно до норм радіаційної безпеки. Засоби вимірювальної техніки для обслуговування обладнання з метою забезпечення безпеки підлягають випробуванню акредитованою метрологічною службою (лабораторією) згідно з вимогами законодавства України.

Суб'єкти авіаційної діяльності та уповноважений орган з питань цивільної авіації в інтересах безпеки авіації можуть закуповувати в єдиного виконавця (виробника) технічні засоби забезпечення безпеки з урахуванням обладнання, яке вже експлуатується. Істотні умови договорів купівлі-продажу обладнання для забезпечення безпеки цивільної авіації повинні містити умови сервісного обслуговування такого обладнання, підготовки технічного персоналу з його обслуговування та експлуатації.

Відомості про мінімальні та максимальні рівні спрацьовування сигналізації стаціонарного металодетектора аероного типу, а також чутливість обладнання для забезпечення безпеки цивільної авіації повинні наводитися у правилах експлуатації такого обладнання та встановлюватися з використанням контрольно-перевірочних засобів.

У разі відсутності зазначених правил обладнання не може бути прийняте до експлуатації. Підвищення або зниження рівня

чутливості зазначеного обладнання повинне обумовлюватися встановленим рівнем загрози.

Суб'єкти авіаційної діяльності включають до своїх програм авіаційної безпеки відомості про технічні засоби забезпечення безпеки цивільної авіації, що використовуються, а також про методи і періодичність їх перевірок.

З метою тестування технічних засобів для здійснення контролю на безпеку суб'єкти авіаційної діяльності повинні використовувати стандартний тестовий набір. Обладнання, що використовується для забезпечення безпеки цивільної авіації, експлуатується відповідно до вимог інструкцій і правил, розроблених виробником такого обладнання та затверджених уповноваженим органом з питань цивільної авіації.

Суб'єкти авіаційної діяльності, що використовують технічні засоби контролю на безпеку, зобов'язані складати графіки їх профілактичного технічного обслуговування та ремонту і мати сертифікований персонал для їх проведення.

Отже, правове закріплення технічних засобів є складовою гармонізації законодавства України до міжнародних вимог.

Література

1. Державна програма авіаційної безпеки цивільної авіації: Закон України від 21 бер. 2017 р. № 1965-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2017. № 16. Стор. 5. Ст. 199.

2. Офіційний сайт Державної авіаційної служби України. Результати роботи та аналіз діяльності Державіаслужби за 2017 рік. Київ: Державіаслужба України, 2017. URL: <https://avia.gov.ua/wp-content/uploads/2018/02/ZVIT-2017.pdf> (дата звернення: 18.10.2019).

УДК 347.823.12(043.2)

Юринець Ю.Л., д.ю.н., доцент,
Гавва С.К., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВЛАСНОСТІ НА ПОВІТРЯНИЙ ПРОСТІР

Ще з римських часів права на простір над ділянкою землі належали власнику цієї ділянки. Це було виражено в середньовічному трактуванні латиною en: Cuius est solum, eius est